

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan keskuspankille, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Talouden ohjauksjärjestelmän uudelleentarkastelu – Kertomus asetusten (EU) N:o 1173/2011, 1174/2011, 1175/2011, 1176/2011, 1177/2011, 472/2013 ja 473/2013 soveltamisesta”

(COM(2014) 905 final)

(2015/C 268/06)

Esittelijä: David CROUGHAN

Toinen esittelijä: Carmelo CEDRONE

Euroopan komissio päätti 19. joulukuuta 2014 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 304 artiklan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon aiheesta

”Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan keskuspankille, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Talouden ohjauksjärjestelmän uudelleentarkastelu – Kertomus asetusten (EU) N:o 1173/2011, 1174/2011, 1175/2011, 1176/2011, 1177/2011, 472/2013 ja 473/2013 soveltamisesta”

(COM(2014) 905 final).

Asian valmistelusta vastannut ”talous- ja rahaliitto, taloudellinen ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus” -erityisjaosto antoi lausuntonsa 2. maaliskuuta 2015.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 18.–19. maaliskuuta 2015 pitämässään 506. täysistunnossa (maaliskuun 19 päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 165 ääntä puolesta ja 2 vastaan 3:n pidättyessä äänestämästä.

1. Päätelmät ja suositukset

1.1 Euroopan talouden ohjauksjärjestelmän säännöillä, jotka laadittiin kriisin aikana, on ollut merkittävä rooli julkisen talouden vakauttamisessa, talouspolitiikan koordinoinnissa ja alustavien talousarviosuunnitelmien arvioinnin käyttöönoton myötä finanssipoliittisen yhdentymisen edistämisessä. ETSK on kuitenkin huolissaan siitä, että kustannukset ovat olleet korkeat kasvua ja työllisyyttä ajatellen ja että Euroopan unioni on jäänyt muihin kehittyneisiin talouksiin nähden jälkeen talouskriisin voittamisessa. Tämä viittaa politiikan epäonnistumiseen, joka johtuu pitkälti talouden ohjauksjärjestelmän vaillinaisuudesta talous- ja rahaliitossa.

1.2 Talouspolitiikan eurooppalaisen ohjauksjakson yhteydessä toteutetuilla toimenpiteillä on aloitettu julkisen talouden vakauttaminen ja uskottavuuden jälleenrakentaminen, mutta normaaleina aikoina asianmukainen sääntöihin perustuva lähestymistapa on nyt osa ongelmaa. Vaikeuksissa olevat jäsenvaltiot tarvitsevat suurempia resursseja päästääkseen ulos taantumasta ja varmistaa kasvun ja työpaikkojen luomisen ja, kasvun kautta, kestäväpohjaisen julkisen talouden vakauttamisen.

1.3 ETSK katsoo, ettei Euroopan keskuspankkia voida jättää yksin torjumaan euroalueen nykyistä taantumaa. EKP:n parhaillaan toteuttamia määrällisen keventämisen (QE) toimia on tuettava jäsenvaltioiden vahvemmillä poliittisilla aloitteilla, jotka menevät komission ilmoittamaa Euroopan investointiohjelmää pidemmälle.

1.4 Jäsenvaltioiden välisiin sellaisiin suhteellisen kilpailukyvyyn eroihin talous- ja rahaliitossa, joita aiemmin olisi tasapainotettu muuttamalla valuutan arvoa ylös- tai alaspäin, ei voida yksinkertaisesti puuttua kehottamalla vain niitä jäsenvaltioita toteuttamaan seuraamusten uhalla uudistuksia, joiden arvioidaan olevan kilpailukyvyttömiä.

1.5 On pikaisesti luotava konkreettisia mekanismeja ja välineitä hyvin suunnitellulle talouspolitiikan koordinoinnille, joka johtaa lähentymiseen ja solidaarisuuteen. Tähän prosessiin ei tulisi heti alkuvaiheessa kuulua perussopimuksen muuttaminen, mutta ETSK katsoo, että pitkällä aikavälillä se on tarpeen.

1.6 Monivuotisen rahoituskehysten tarkistamisen yhteydessä vuonna 2016 on **tuettava** EU:n yhteisen edun mukaisia **kiireellisiä rakenneuudistuksia**, mukaan luettuna makrotalouden tasapainottaminen, **tietyin finanssipoliittisin valmiuksin**, esimerkkinä suunnitelmassa ehdotettu lähentymis- ja kilpailukykyväline.

1.7 ETSK on huolissaan siitä, että rakenteellisella rahoitusasemalla – teoreettisiin laskelmiin ja tuotantokuilun kiistanalaisiin laskelmiin perustuvalla muuttujalla, jota ei voida havainnoida ja jota voidaan joutua tarkistamaan huomattavasti – on näinkin keskeinen rooli niin liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn ennalta ehkäisevässä kuin sen korjaavassa osiossa.

1.8 Talouspolitiikan eurooppalaisessa ohjausjaksossa valtioiden vuosittaisten alijäämien supistumiselle korkean velan ja bkt:n suhteen korjaajana annetaan enemmän painoarvoa kuin bkt:n kasvua vahvistaville tuloksekkaammille toimille. Komission olisi paitsi seurattava maakohtaisten suositusten täytäntöönpanoa myös arvioitava jälkikäteen suosituksiaan, jotta lisätään tuotosta, kasvua ja laadukkaita työpaikkoja kyseisessä jäsenvaltiossa.

1.9 Komitea suhtautuu myönteisesti jouston käytön painottamiseen vakaus- ja kasvusopimuksen säännöissä, jonka myötä komissio ottaa tässä yhteydessä huomioon tietyt julkiset investoinnit laskiessaan julkisen talouden alijäämää. Komitea pitää sitä kuitenkin rajoitettuna ja osittaisena toimenpiteenä. Kohtuullista poikkeamaa kolmen prosentin alijäämäparametrin olisi pidettävä väliaikaisena tietyn ajanjakson ajan, eikä sen johdosta tulisi automaattisesti soveltaa seuraamuksia.

1.10 Niiden vaaleilla valitsemattomien elinten demokratiavaje, joilla on merkittävä asema talouden ohjausjärjestelmässä, uhkaa johtaa siihen, ettei suosituksiin sitouduta ja että Eurooppa-hankkeeseen suhtaudutaan vihamielisesti. Maakohtaisten suositusten puutteelliseen täytäntöönpanoon voitaisiin puuttua siten, että kansalaisyhteiskunta ja työmarkkinaosapuolet osallistuvat konkreettisesti maakohtaisten suositusten laatimiseen.

1.11 Euroopan parlamentilla olisi oltava vahva rooli kunkin ohjausjakson taloudellisten painopisteiden laadinnassa ja maakohtaisten suositusten parlamentaarisessa valvonnassa. Jäsenvaltioiden ja komission olisi tiedotettava enemmän talouspolitiikan eurooppalaisesta ohjausjaksosta, jotta varmistetaan, että kansalaiset ymmärtävät sen paremmin.

2. Talouden ohjausjärjestelmän uudelleentarkastelu lyhyesti

2.1 Vuonna 2011 käyttöön otettua talouspolitiikan eurooppalaista ohjausjaksoa vahvistettiin 13. joulukuuta 2011 voimaan tulleella vakaus- ja kasvusopimuksella. Sopimuksessa on uusia sääntöjä talous- ja finanssipolitiikan valvontaa varten, ja ne koostuvat viidestä asetuksesta ja yhdestä direktiivistä, jotka tunnetaan nimellä talouspolitiikan ohjauspaketti (six-pack). Budjettikuripaketin (two-pack) tunnetut kaksi uutta asetusta hyväksyttiin 30. toukokuuta 2013 tarkoituksena vahvistaa edelleen talouden yhdentymistä ja lähentymistä euroalueen maiden kesken. Tämä uudelleentarkastelu koskee näiden seitsemän asetuksen tehokkuutta ja tulevan kehityksen suuntaa. Uudelleentarkastelussa käsitellään yleisesti ottaen talouden ohjausjärjestelmän kolmea näkökohtaa EU:n tasolla: julkisen talouden valvonta⁽¹⁾, makrotalouden epätasapainot⁽²⁾ ja niiden euroalueen maiden seuranta ja valvonta, joilla on rahoitusvakautteen liittyviä vaikeuksia⁽³⁾.

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1173/2011, annettu 16. marraskuuta 2011, julkisen talouden valvonnan tehokkaasta täytäntöönpanosta euroalueella (EUVL L 306, 23.11.2011, s. 1).

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1175/2011, annettu 16. marraskuuta 2011, julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja koordinoinnin tehostamisesta annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 muuttamisesta (EUVL L 306, 23.11.2011, s. 12).

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 473/2013, annettu 21. toukokuuta 2013, alustavien talousarviosuunnitelmien seuranta ja arviointia sekä euroalueen jäsenvaltioiden liiallisen alijäämän tilanteen korjaamisen varmistamista koskevista yhteisistä säännöksistä (EUVL L 140, 27.5.2013, s. 11).

⁽²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1174/2011, annettu 16. marraskuuta 2011, täytäntöönpanotoimista liiallisen makrotalouden epätasapainon korjaamiseksi euroalueella (EUVL L 306, 23.11.2011, s. 8).

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1176/2011, annettu 16. marraskuuta 2011, makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta (EUVL L 306, 23.11.2011, s. 25).

⁽³⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 472/2013, annettu 21. toukokuuta 2013, rahoitusvakautensa osalta vakavissa vaikeuksissa olevien tai vakavien vaikeuksien uhasta kärsivien euroalueen jäsenvaltioiden talouden ja julkisen talouden valvonnan tiukentamisesta (EUVL L 140, 27.5.2013, s. 1).

3. Huomioita nykyisestä talouden ohjausjärjestelmästä

3.1 Julkisen talouden valvonta

3.1.1 Komitea on tyytyväinen siihen, että talouden ohjausjärjestelmän uudelleentarkastelun kanssa samaan aikaan julkaistussa vuotuisessa kasvuselvityksessä 2015 korostetaan tehostettua ja vahvistettua talouspolitiikan ohjausjaksoa. Se on määrä toteuttaa yksinkertaistamalla yksittäisiä vaiheita ja niiden tuloksia, kuten ETSK suositteli vuotuisesta kasvuselvityksestä 2014 antamassaan lausunnossa ⁽⁴⁾.

3.1.2 ETSK katsoo, että talouspolitiikan ohjausjaksolla on keskeinen rooli lähentymis- ja mukauttamisprosessissa. Komitea on myös kehottanut laatimaan tiedotus- ja yksinkertaistamisstrategian yhdessä komission, Euroopan parlamentin, jäsenvaltioiden ja kansalaisyhteiskunnan kanssa ⁽⁵⁾.

3.1.3 Komitea on tyytyväinen finanssipoliittisen yhdentymisen edistämiseen ottamalla käyttöön jäsenvaltioille yhteinen määräaika esittää ja julkaista riippumattomien kansallisten elinten valvomat alustavat talousarviosuunnitelmansa kunkin vuoden lokakuun puoliväliin mennessä, jotta komissio voi kommentoida niitä ennen kuin jäsenvaltioiden hallitukset hyväksyvät ne lopullisesti. Prosessista olisi tehtävä demokraattisempi ja avoimempi ja jäsenvaltioiden ja komission olisi tiedotettava siitä enemmän, jotta varmistetaan, että kansalaiset ymmärtävät sen paremmin. Komitea suhtautuu myönteisesti siihen, että komissio arvioi riippumattomien kansallisten elinten roolin ja laadun.

3.1.4 Komitea panee merkille vuoden 2015 alustavien talousarviosuunnitelmien osalta, että julkisen talouden vakauttamistoimien vähenemisellä vuonna 2015 on euroalueella yleisesti ottaen neutraali vaikutus. Komitea panee myös merkille, että niistä seitsemästä maasta, jotka ovat vaarassa olla täyttämättä velvoitteita, kolmeen saatetaan kohdistaa liiallisen alijäämän menettelyyn kuuluvia toimia maaliskuussa. Myös tämän menettelyn olisi oltava avoimempi, ja se edellyttäisi kansallisten hallitusten ja kansalaisyhteiskunnan, etenkin työmarkkinaosapuolten, kuulemista ja Euroopan parlamentin harjoittamaa valvontaa.

3.1.5 Komitea katsoo, että uudelleentarkastelun kattamana lyhyenä ajanjaksona asianomaisten julkisen talouden valvontaa käsittelevien asetusten mukaisilla EU:n uudistetuilla finanssipoliittikan säännöillä on epäilemättä ollut vaikutusta julkisen talouden vakauttamiseen, mistä on osoituksena, että EU:n 28 jäsenvaltion alijäämä on laskenut 4,5 prosentista suhteessa bkt:hen vuonna 2011 3 prosenttiin vuonna 2014.

3.1.6 Kustannukset ovat kuitenkin olleet erittäin korkeat suhteessa hyvin vähäiseen menestykseen, mikä on merkki siitä, ettei EU:n politiikalla ole onnistuttu vaikuttamaan talouskasvuun ja työllisyyteen. Samana ajanjaksona Yhdysvaltojen alijäämä sitä vastoin aleni 10,6 prosentista 4,9 prosenttiin. Yhdysvaltojen bkt **kasvoi** 1,6 prosentista 2,4 prosenttiin (kun taas EU:n bkt **aleni** 1,7 prosentista 1,3 prosenttiin). Yhdysvaltojen työttömyysaste **aleni** 8,9 prosentista 6,2 prosenttiin (EU:n työttömyysaste **nousi** 9,6 prosentista 10,2 prosenttiin). On merkille pantavaa, että Yhdysvaltojen työllisyys **parani** 6,3 prosenttia, kun taas EU:n työllisyyskehitys **polki paikallaan** - 0,1 prosentissa.

3.1.7 ETSK on komissiota paljon pessimistisempi sen suhteen, että liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn mukaiset rakenteellisen alijäämän tavoitteet mahdollistavat tarkemman ja avoimemman poliittisen ohjeistuksen. Vaikka komitea myöntää, että tämä menettely antaa – suhdannekorjattuna ja kertaluonteiset verotukselliset toimenpiteet poisluettuina – mahdollisuuden entistä avoimempaan kuvaan, kyse on kuitenkin arvioidusta muuttujasta, joka perustuu potentiaalisten tuotantokuilujen teoreettisiin ja kiistanalaisiin laskelmiin ja joka saattaa muuttua huomattavasti ja joissain tapauksissa johtaa heikkoihin poliittisiin toimintaohjeisiin.

3.1.8 Velan ja bkt:n suhde on julkisen talouden kestävyysjärjestelmän tärkeä tekijä. Se koostuu kahdesta osatekijästä: velan määrästä ja bkt:n arvosta, eikä niistä kumpaankaan voida puuttua vaikuttamatta samalla toiseen. Jos lähestymistavassa keskitytään liian nopeaan alijäämän supistamiseen tavoitteena alentaa velkatasoa edelleen, ja jos se johtaa bkt:n kasvun pysähtymiseen tai alenemiseen, itse velan ja bkt:n välisen suhteen alentamistavoitteen osalta vaikutus vääristyy.

3.1.9 Komitea suhtautuu myönteisesti jouston käytön painottamiseen vakaas- ja kasvusopimuksen säännöissä, jonka myötä komissio ottaa (jäsenvaltion talousarvion kestävyyttä arvioidessaan) huomioon: a) julkiset investoinnit Euroopan investointiohjelmassa, b) rakennerahastotoimien yhteydessä tapahtuvaan osarahoitukseen liittyvät investoinnit, c) uudistukset, jotka vaikuttavat pitkällä aikavälillä julkisen talouden kestävyysjärjestelmän ja d) suhdanteet ⁽⁶⁾. ETSK pitää tätä kuitenkin rajoitettuna ja osittaisena toimenpiteenä.

⁽⁴⁾ EUVL C 214, 8.7.2014, s. 46.

⁽⁵⁾ ETSK:n lausunto aiheesta Talous- ja rahaliiton toteuttaminen – Euroopan talous- ja sosiaalikomitean ehdotukset unionin uutta lainsäädäntökautta silmällä pitäen (EUVL C 451, 16.12.2014, s. 10).

⁽⁶⁾ COM(2015) 12 final.

3.1.10 ETSK varoittaa, että huolimatta siitä, että Euroopan parlamentin ja jäsenvaltioiden parlamenttien osallistuminen on lisääntynyt valvontakäyntien ja euroalueen jäsenvaltioiden alustavien talousarviosuunnitelmien valvonnan kautta, demokratiavaje on edelleen keskeisellä sijalla prosessissa, jossa EU:n elimillä, joilta pitkälti puuttuu vastuuvollisuus, on huomattava vaikutus kansalliseen päätöksentekoon.

3.1.11 Osallistumisvaje (eli kansalaisen tason puutteellinen osallistuminen päätöksentekoon), jota ei tasoiteta hyvällä tuloksen legitimoinnilla (eli hyvällä taloudellisella ongelmanratkaisulla), johtaa haluttomuuteen sitoutua taloudellisiin ohjelmiin ja lisää epäilyä Euroopan yhdentymishanketta kohtaan, kuten voitiin todeta Euroopan parlamentin vaaleissa ⁽⁷⁾.

3.1.12 Komission olisi tehtävä jälkiarviointeja poliittisten suositustensa täytäntöönpanosta jäsenvaltioissa ja arvioitava niin rahoitukseen ja talousarvioon liittyvien mukautusten kuin talouskasvun, kehityksen ja laadukkaiden työpaikkojen luomisen suhteen sitä, onko suosituksilla edistetty tehokkaasti talouden paluuta kestäväälle uralle.

3.2 Makrotalouden epätasapainoa koskeva menettely

3.2.1 Komitea tunnustaa makrotalouden epätasapainoa koskevan menettelyn tarpeen ja kannattaa sitä, sillä keskeisten talousarvion ulkopuolisten muuttujien valvonnalla voidaan havaita mahdolliset epäterveet suuntaukset ennen niiden vakiintumista. Kriisi on osoittanut liiankin hyvin, että vakaus- ja kasvusopimus on epäonnistunut valvoessaan vain julkistalouden tasapainoa, kun taas kehitys- ja työllisyyskysymyksiä laiminlyödään edelleen tai käsitellään vain marginaalisesti.

3.2.2 Euroopan parlamentilla olisi oltava vahva rooli määriteltäessä kunkin ohjausjakson taloudellisia painopisteitä ja valvottaessa parlamentaarisesti maakohtaisia suosituksia ⁽⁸⁾.

3.2.3 Komitea on erittäin huolestunut yksipuolisesta lähestymistavasta makrotalouden epätasapainojen korjaamiseen nähden. Ongelmaa pidetään täysin kansallisena ongelmana, ja painopiste on lähes kokonaan haitallisten alijäämien korjaamisessa ja myönteisessä suhtautumisessa ylijäämiin. Asianmukaisten ratkaisujen löytämiseksi on arvioitava epätasapainoja ja niiden vaikutusta talouteen koko Euroopassa.

3.2.4 Jotta varmistetaan, ettei makrotalouden epätasapainoa koskeva menettely ja näin ollen Eurooppa 2020 -strategia epäonnistu samalla tavalla kuin Lissabonin strategia, komission on tutkittava parempia maakohtaisten suositusten täytäntöönpanon laadunarviointimenetelmiä ja valmistauduttava seuraamaan prosessia ja tarjoamaan kannustimia jäsenvaltioille (jousto, kultaiset säännöt jne.) ennen kuin seuraamuksia käytetään, ja vasta viimeisenä keinona.

3.2.5 Toisin kuin julkisen talouden valvonta, joka tuo yleensä esiin helposti mitattavia lyhyen aikavälin tuloksia, maakohtaisissa suosituksissa merkittävän osan muodostavissa poliittisissa suosituksissa viitataan pehmeämpiin toimiin ja tuloksiin, kuten kilpailukyky, liiketoimintaympäristöön tai terveydenhuoltojärjestelmien uudistuksiin liittyvät erillaiset näkökohdat, joiden toteuttamisastetta tai vaikutusta saattaa olla vaikea mitata.

3.2.6 Monivuotisen rahoituskehityksen tarkistamisen yhteydessä vuonna 2016 on **tuettava** EU:n yhteisen edun mukaisia **kiireellisiä rakenneuudistuksia**, mukaan luettuna makrotalouden tasapainottaminen, **tietyin finanssipoliittisin valmiuksin**. ETSK kehottaa harkitsemaan mahdollisia välineitä: lähentymis- ja kilpailukykyväline, jotta kovan paineen alaiset kansantaloudet voivat toteuttaa EU:n yhteisen edun mukaisia tarvittavia rakenneuudistuksia, kuten asia muotoillaan syvää ja aitoa talous- ja rahaliittoa koskevan suunnitelman kuudella sivulla ja esitetään sittemmin laaditussa tiedonannossa ⁽⁹⁾; vakausjoukkolainoja käsittelevän vihreän kirjan tarkistus, kuten kehoitettiin asetuksessa (EU) N:o 1173/2011, jonka uudelleentarkastelua käsitellään tässä lausunnossa; eräänlainen vähimmäissosiaalivakuutusjärjestelmä, joka auttaisi kovan paineen alaisia kansantalouksia.

⁽⁷⁾ CEPS Special Report No. 98, Enhancing the Legitimacy of EMU Governance, joulukuu 2014.

⁽⁸⁾ Mt.

⁽⁹⁾ COM(2013) 165 final.

3.2.7 Komissio toteaa, että perusteelliset uudelleentarkastelut ovat keskeisellä sijalla makrotalouden epätasapainoa koskevassa menettelyssä, ja sen puitteissa esitetyt poliittiset suositukset otetaan huomioon maakohtaisissa suosituksissa. ETSK kannattaa tätä käytäntöä, joka saattaa tuottaa syvällisempiä arviointeja valvontakäyntien ansiosta. Valvontakäynnit lisäävät huomattavasti tietämystä tarkasteltavana olevasta taloudesta, ja niiden lisäarvona on myös komission ja jäsenvaltioiden valtiovarainministeriön virkamiesten hyödylliset yhteistyösuhteet.

3.2.8 Koska makrotalouden epätasapainoa koskevan menettelyn yhteydessä toteutetuista uudistuksista on hyötyä pitkällä aikavälillä, on pelättävissä, että jäsenvaltioiden hallitukset eivät pidä niitä ensisijaisina ja esittävät vain tyhjiä puheita niiden täytäntöönpanosta. Suuri osa maakohtaisista suosituksista epätasapainoisuuksien korjaamiseksi olisi kohdennettava sisämarkkinoiden loppuunsaattamiseen.

3.2.9 Kansalaisyhteiskunnan ja työmarkkinaosapuolten todellinen osallistuminen tähän eurooppalaisen ohjausjakson alaan olisi tärkeä keino varmistaa suositusten noudattaminen. Näin myös vahvistettaisiin sen poliittista profiilia ja asiaan sitoutumista kansallisella tasolla.

3.2.10 ETSK ehdottaa, että niiden sopeutustoimia läpikäyvien maiden kokemuksista, missä on toteutettu jatkuvaa ja perusteellista valvontaa, voitaisiin oppia, miten komissio ja jäsenvaltiot voisivat olla parhaiten keskenään vuorovaikutuksessa.

3.2.11 Talouden ja rahoituksen pääosaston laatimassa työasiakirjassa todetaan, että vain 41 prosenttia maakohtaisista suosituksista pantiin täytäntöön kaksivuotiskautena 2012–2013 ja että tilanne heikkeni hieman vuosien aikana ⁽¹⁰⁾, mikä voidaan tulkita vahvaksi ennakkovaroitukseksi. On arvioitava suositusten ja niiden täytäntöönpanon välisen kuilun syitä.

3.2.12 ETSK varoittaa, ettei tulostauluun perustuvalla lähestymistavalla, joka on taannehtiva arviointiväline ja perusteellisen tarkastuksen oikeuttava keskeinen väline, välttämättä havaita sellaisten varantojen epätasapainojen muodostumista, jotka saattavat kärjistyä tulevaisuuteen kriisiksi. Vaarana onkin, ettei poliittisille päättäjille ehkä tarjota vankkaa perustaa tehokkaiden toimien toteuttamista varten ⁽¹¹⁾ ja että näiden huomio saattaa jopa kääntyä tärkeimmistä poliittisista kysymyksistä.

3.3 Rahoitusvakauteen liittyvistä vaikeuksista kärsivät euroalueen maat

3.3.1 ETSK on tietoinen siitä, että on tuettava kohdennetulla valvonnalla maita, jotka joko 1) kärsivät vakavista vaikeuksista tai niiden uhasta rahoitusvakautensa tai julkisen taloutensa kestävyysosalta tai 2) pyytävät tai saavat rahoitustukea EU:n toimielimiltä, muilta jäsenvaltioilta tai Kansainväliseltä valuuttarahastolta (IMF).

3.3.2 ETSK kannattaa täysin sitä, että makrotalouden sopeutusohjelmaa noudattavien jäsenvaltioiden kaikki muut velvoitteet, mukaan luettuna eurooppalainen ohjausjakso, keskeytetään, ja että kyseiset jäsenvaltiot ovat ohjelman jälkeen jatkuvan valvonnan kohteina.

3.3.3 Menettely sen ajanjakson aikana, jolloin jäsenvaltio hakee taloudellista tukea, on edelleen testaamatta, sillä tämä asetus tuli voimaan vasta sen jälkeen kun neljä ohjelmamaata olivat jo aloittaneet sopeutusohjelman.

3.3.4 ETSK kehottaa komissiota laatimaan ja julkaisemaan tutkimuksen näissä neljässä maassa toteutetun sopeutusohjelman tuloksista. Tässä yhteydessä olisi erityisesti tutkittava sitä, olisiko yhden maan selvästi vähemmän onnistunutta tulosta voitu parantaa komission erilaisella lähestymistavalla.

4. Talous- ja rahaliiton ohjausjärjestelmä tarvitsee syvällisemmän vision

4.1 EU on yksi maailman suurimmista ja vauraimmista taloudellisista yhteenliittymistä, ja se on toistaiseksi säilynyt huolimatta huonosti toimivasta talouden ohjausjärjestelmästä, joka perustuu päätökseen muodostaa talous- ja rahaliitto ja ottaa käyttöön yhteinen raha ja rahapolitiikka säilyttämällä samalla kansallinen talous- ja finanssipolitiikka.

⁽¹⁰⁾ ECFIN Economic Brief, Issue 37, lokakuu 2014, Implementing Economic Reforms – are EU Member States responding to European Semester Recommendations.

⁽¹¹⁾ Daniel Gros ja Alessandro Giovannini, Istituto Affari Internazionali No 14, maaliskuu 2014, The "Relative" importance of EMU Macroeconomic Imbalances in the MIP.

4.2 ETSK katsoo, ettei Euroopan keskuspankkia voida jättää yksin torjumaan euroalueen nykyistä taantumaa. EKP:n parhaillaan toteuttamia määrällisen keventämisen (QE) toimia on tuettava jäsenvaltioiden vahvemmillä poliittisilla aloitteilla. Komission ilmoittama Euroopan investointiohjelma on tarvittava mutta riittämätön askel oikeaan suuntaan. Jos finanssipoliittista yhdentymistä ei edistetä, kansallisesti suuntautunut lähestymistapa talouden koordinointiin talouspolitiikan eurooppalaisessa ohjausjaksossa estää euroaluetta pyrkimästä asianmukaiseen finanssipoliittikan asemointiin.

4.3 Kriisi on paljastanut vakavia puutteita, jotka uhkaavan euron olemassaoloa. Kriisi on pakottanut toteuttamaan merkittäviä talouden ohjausjärjestelmän uudistuksia, jotka on laadittu nopeasti ja toteutettu valtioiden välisin sopimuksin yhteisömenetelmän sijaan. Jäsenvaltioiden välisiin sellaisiin suhteellisen kilpailukyvyyn eroihin talous- ja rahaliitossa, joita aiemmin olisi tasapainotettu muuttamalla valuutan arvoa ylös- tai alaspäin, ei voida yksinkertaisesti puuttua kehittämällä vain niitä jäsenvaltioita toteuttamaan seuraamusten uhalla uudistuksia, joiden arvioidaan olevan kilpailukyvyttömiä.

4.4 Talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä toteutetuina toimenpiteinä on aloitettu julkisen talouden vakauttaminen ja uskottavuuden jälleenrakentaminen, mutta normaaleina aikoina asianmukainen sääntöihin perustuva lähestymistapa on nyt osa ongelmaa. ETSK katsoo, ettei talouden ohjausjärjestelmää (etenkään euroalueella) voida enää toteuttaa vain parhaillaan uudelleentarkasteltavin asetuksin. Vaikeuksissa olevat jäsenvaltiot tarvitsevat suurempia resursseja päästääkseen ulos taantumasta umpikujasta ja varmistaakseen kasvun ja työpaikkojen luomisen ja, kasvun kautta, kestäväpohjaisen julkisen talouden vakauttamisen.

4.5 ETSK on samaa mieltä komission äskettäin julkaisemassa, sosiaalisia kehityskulkuja Euroopassa tarkastelevassa vuosikertomuksessa⁽¹²⁾ esiin tuodusta huolesta, että kriisin torjumiseksi toteutetut toimet ovat ”lisänneet rahoitusvaikeuksia ja kotitalouksien velkaantumistasetta sekä kärjistäneet köyhyyttä ja sosiaalista syrjäytymistä” ja että ”sosiaalisen tilanteen heikkeneminen pidemmän ajanjakson aikana on heikentänyt kansalaisten uskoa ja luottamusta hallitusten ja instituutioiden kykyyn ratkaista näitä ongelmia”. Komission kertomuksessa esitetyt tiedot työn laadusta (osa-aikatyö, epävarma ja epävakaa työ) ja etenkin nuorten työttömyydestä ovat vaikuttavia.

4.6 ETSK kehottaa antamaan sosiaalisille indikaattoreille⁽¹³⁾ merkittävemmän aseman tulostaulussa ja käyttämään niitä budjettipolitiikan sääntelyyn alkaen eurooppalaisesta ohjausjaksosta. Näin voitaisiin välttää heikentämisestä EU:n peruseriaatteita – harmoninen ja tasapainoinen talouskehitys, kestävä ja ympäristöystävällinen kasvu, suuri taloudellisen lähentymisen aste, korkea työllisyys ja sosiaalinen suojelu, taloudellinen ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus sekä jäsenvaltioiden välinen solidaarisuus – sellaisina kuin ne on vahvistettu Rooman sopimuksissa ja sen jälkeen Maastrichtin, Amsterdamin ja Lissabonin sopimuksissa. Näitä peruseriaatteita ei kuitenkaan oteta riittävästi huomioon finanssipoliittisessa sopimuksessa ja kaikissa siihen liittyvissä teksteissä.

4.7 Jotta jäsenvaltioiden integraatiolle etenkin euroalueen maissa annettaisiin uutta merkitystä, on ehdotettava sellaista eurooppalaisen ohjausjärjestelmän lähestymistapaa, jonka avulla myös maat, joiden velkataakka on suurin tai joiden bkt:n kasvu on pysähtynyt tai negatiivinen, voivat toteuttaa tarvittavia investointeja saadakseen tuotantojärjestelmänsä jälleen kilpailukykyisiksi ja käynnistää kehityksen. Tällainen lähestymistapa olisi otettava asianmukaisesti huomioon taloudellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden periaatteissa, jotka on vahvistettu EU:n perussopimuksissa.

4.8 Kohtuullista poikkeamaa kolmen prosentti alijäämäparametrissa missä jäsenvaltiossa tahansa voitaisiin pitää väliaikaisena tietyn ajanjakson ajan, eikä se näin ollen johtaisi automaattisesti seuraamuksiin. Komission on uuden ohjausjärjestelmän puitteissa tutkittava vaikeuksissa olevien maiden esiin tuomia tarpeita huolellisesti ja arvioitava, onko jäsenvaltion ehdottama investointisuunnitelma asianmukainen ja toteutuskelpoinen, kun otetaan huomioon (vakaus- ja lähentymisohjelmissa ja kansallisissa uudistusohjelmissa ja) talouspolitiikan eurooppalaisessa ohjausjaksossa asetetut velvoitteet, ja hyväksyttävä suunnitelma Euroopan parlamentin valvonnassa.

4.9 Talousarvioiden laatimiseen ja tietojen tulkitsemiseen käytettyjen parametrien on oltava yhtenäisiä ja yhdenmukaisia, ja niitä on sovellettava kaikissa maissa ja niiden hallinnoissa avoimessa, ymmärrettävässä ja yleisesti tiedossa olevassa menettelyssä. Kansalaisyhteiskunnan, työmarkkinaosapuolten ja kansallisten parlamenttien osallistumisen varmistava yksi ainoa asetus selkeine ja yksinkertaisine sääntöineen voisi riittää.

⁽¹²⁾ Employment and Social Developments in Europe, joulukuu 2014.

⁽¹³⁾ Esimerkiksi bkt:n kasvu, työttömyys, pitkäaikaistyöttömyys, köyhyysvaarassa olevat ihmiset, julkiset investoinnit, hintojen ja palkkojen suhde.

4.10 Tämän lähestymistavan mukaisesti ohjausjaksosta olisi tehtävä huomattava mahdollisuus talous- ja rahaliitolle, jotta palautetaan keskinäinen luottamus ja käynnistetään yhteinen menettely niin rakenneuudistusten (joista on sovittava kaikkien euroalueen maiden osalta) kuin talousarvion suhteen. Sääntelypuitteita olisi kehitettävä kohti uutta euroalueen talousarviota, ja tässä yhteydessä olisi testattava yhteistä kehittämismenettelyä, jonka avainsanat Euroopan julkista mielipidettä ajatellen ovat ”mahdollisimman avoin” ja ”totuudenmukainen”.

Bryssel 19. maaliskuuta 2015

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Henri MALOSSE
